

Mo Yan. Det röda fältet. Bokförlaget Tranan.

Mycket har hunnit sägas om nobelpristagaren Mo Yan; Det kvarglömda nobeltalet på hotellrummet och det uteblivna fördömandet av förtryck och diktatur i Kina. Men hur är han då att läsa? Svaret är enkelt och tveklöst: Mo Yan är en fantastisk berättare som kan väva samman det fula och våldsamma med det som är kärleksfullt och livsbejakande till en sagolik gobeläng.

”Det röda fältet” är kanske den roman som blivit mest känd, inte minst genom att den filmatiserats, och som även markerade det internationella genombrottet. Här berättar Mo Yan om sin hemtrakt Gaomi och sina förfäder. Genom att alltid benämna dem som farfarsfar, farmorsmor, farmor, farfar, mor och far relaterar han dem alla till sig själv. I centrum för berättelsen står de grymma åren runt 1940 då japanerna bedriver sitt bestialiska terrorvälde över Kina. Farfadern och fadern kämpar ett gerillakrig mot såväl japaner som olika kinesiska krigsherrar. Men lika mycket handlar det om farmodern som blev en framgångsrik brännvinsfabrikant och som förslaget såg till att vända utsatthet till medgång. Berättelsen rör sig ständigt bakåt och framåt i tiden, utan att Mo Yan för ett ögonblick tappar sin berättartråd. Allt är inneslutet i den ständigt närvarande mörkröda sorghum; det sädesslag som byn lever av. Med den bränner man sprit och kokar gröt. I den gömmer man sig för japanska soldater och med bladen täcker man de dödas kroppar i graven. Sorghum är en metafor för livets alla skeenden.

Mo Yan berättar med en stillsam inlevelse som gör det svårt att lägga boken ifrån sig. Allt är väl sammanhållet av den stora kärleken till den lilla människan i ett oroligt hav av politiska händelser. Detta tema följer ända fram i modern kommunistisk tid. Och jag undrar om de som kritiserar Mo Yan för medlöperi verkligen har läst hans böcker. Här finns inget för en diktatur att hämta. Till och med sorghum står som ett vittne mot nutidens ekonomiska envælde. Däremot är romanen fylld av starka kvinnoporträtt. Gång på gång kommer jag att tänka på Vilhelm Moberg. Det finns något besläktat mellan dessa båda författare som jag tycker oerhört mycket om.

Jakob Carlander